

Dr. August Messer, *Emfinden und Denken*. (Leipzig, 1908. Quelle u. Meyer. Ára 4 M 40.)

Messer a kísérleti lélektan és pædagogia újabb munkásai közé tartozik, s ebben az új könyvében is ezt az idetartozását igazolja. A pszichologia két fontos tárgyát akarja olvasói előtt megvilágítani az újabb kutatások alapján. E két fontos tárgy: az érzés és a gondolkodás. A kísérleti lélektan sokkal többet foglalkozott az érzetekkel, mint a gondolkodással. Messer be akarja vezetni az olvasót a modern lélektan vizsgálati módjába és azt az új fölfogást ismerteti, mellyel ma a lelki tünetényeket, s különösen a tárgyul választott két jelenséget, vizsgálják. Minden kifejezést pontosan megmagyaráz s tájékoztat arról is, hogy mások hogyan fogják fel azt. Igy részletesen foglalkozik Jodl, Wundt, Lipps és Stumpf fölfogásával az érzéki észrevételről. Megvizsgálja, melyek az érzékelésben a gondolati elemek. Foglalkozik a nyelvi kifejezéssel, a figyelemmel és absztrakcióval. Megvizsgálja a gondolkodást lélektani és logikai szempontból s a pszichológusok és logikusok vitájában is állást foglal, amennyiben a »pszichologizmus» elvetésével a tiszta logika álláspontjára helyezkedik.

Messer könyve eléggé tájékoztatja az olvasót a fölvetett kérdésekről, de nem hiszem, hogy elérte volna azt a célt, hogy ne csak szakemberek, hanem mások is olvassák. A könyv nem könnyű olvasmány, nagyon is a német filozófiai irodalom stílusában van írva. Pedig mindaz, amit elmond, a pædagógust nagyon közelről érdekelheti.

W.

*

Dr. Albert Moll, *Das Sexuelleben des Kindes*. (Berlin, 1909, Hermann Walthers. Ára 6.50 M.)

Dr. Moll Albert a berlini egyetemen a pszichiatria tanára, tudományos megfigyelések alapján hatalmas könyvet írt a gyermek nemi életéről. Ebben a könyvben részletesen tárgyalja a nemi élet egész fejlődését s nemi felvilágosítást ad a felnőtteknek. A dolog ugyanis úgy áll, hogy e kérdésben a felnőttek sokkal inkább szorulnak a felvilágosításra, mint a gyermekek. A nemi életéről sok oly téves nézet van forgalomban, hogy egyenesen ártalmas azokra bízni a felvilágosítást, kik ily téves nézetekkel bírnak. A felvilágosítás Moll szerint kívánatos, de nem vihető keresztül. Nem minden, ami kívánatos, vihető egyúttal keresztül. Egyik ok erre az, hogy épen a felvilágosítás terelheti a gyermekeket nemi gondolatokra. Ezt kikérülni csak a legnagyobb ügyességgel lehetséges. Már pedig az ily ügyesség nem általános, sőt mondhatni igen ritka. Ezért a felvilágosítást nem lehet általánossá tenni.